

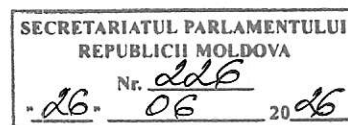
Deputat în Parlamentul Republicii Moldova

Biroului permanent al Parlamentului Republicii Moldova

În conformitate cu prevederile art. 73 din Constituția Republicii Moldova și art. 47 din Regulamentul Parlamentului aprobat prin Legea nr. 797/1996, se înaintează cu titlu de inițiativă legislativă proiectul de lege privind comemorarea victimelor foametei provocate în anii 1946-1947 de către regimul totalitar sovietic pe teritoriul actualei Republici Moldova.

Anexe:

1. Proiectul de lege.
2. Nota de fundamentare.

Deputați în Parlament:

Carp Lilian
Igor Grosu
Igor Velușanu
Dana Ghemă
Grosu Ion
Zilenski Nikolai
Turbera Stepan
Kosca Vasile
Igor Chiriac
Oleg Cernat
Portevschi Vanile
Mihail Drut

LEGE
privind comemorarea victimelor foametei
provocate în anii 1946-1947 de către regimul totalitar sovietic
pe teritoriul actualei Republici Moldova

Având în vedere necesitatea onorării memoriei sutelor de mii de persoane care au devenit victime ale foametei provocate de către regimul totalitar sovietic din anii 1946–1947 pe teritoriul actualei Republici Moldova, precum și recunoașterea consecințelor sociale, demografice și umanitare ale acesteia;

exprimând respectul statului față de supraviețuitorii acestei tragedii și față de familiile victimelor, precum și solidaritatea cu suferința acestora;

luând act de datoria morală și instituțională a statului de a asigura cetățenilor dreptul la adevăr, de a păstra memoria colectivă și de a condamna crimele comise de regimurile totalitare;

constatând că foametea provocată din anii 1946–1947 a fost pe parcursul mai multor decenii negată, minimalizată sau justificată în mod oficial;

reținând caracterul deliberat al politicilor promovate de regimul totalitar sovietic, care au condus la lipsirea intenționată a populației de mijloacele de subzistență pe criterii politice, având drept consecință pierderi masive de vieți omenești, distrugerea comunităților rurale și producerea unor traume sociale de durată;

recunoscând faptul că foametea provocată din anii 1946–1947 constituie o componentă inseparabilă a sistemului de represiuni politice în masă exercitate de regimul totalitar sovietic;

în temeiul valorilor constituționale ale statului de drept, al normelor dreptului internațional și al principiilor europene privind memoria istorică, drepturile omului și justiția de tranziție,

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Articolul 1. Obiectul de reglementare și domeniul de aplicare

(1) Prezenta lege stabilește cadrul juridic privind recunoașterea și protejarea memoriei victimelor foametei provocate din anii 1946–1947 și instituie măsuri de prevenire și descurajare a manipulării informaționale și a ingerințelor străine care prezintă pericol sau pot periclita realizarea intereselor naționale sau a obiectivelor naționale de securitate.

(2) Dispozițiile prezentei legi se aplică persoanelor fizice și juridice, inclusiv furnizorilor de servicii media, precum și altor subiecți care desfășoară activități publice pentru asigurarea securității spațiului informațional în fața acțiunilor de manipulare a informațiilor și ingerințelor străine care atentează la securitatea națională.

Articolul 2. Noțiuni

În sensul prezentei legi, următorii termeni au următoarele semnificații:

negarea publică a foametei provocate din anii 1946-1947 – reprezintă contestarea explicită, în mod public, a existenței foametei provocate de regimul totalitar sovietic pe teritoriul actualei Republici Moldova, contrar faptelor istorice documentate și recunoscute oficial de stat.

minimalizarea publică - reprezintă diminuarea deliberată, în mod public, a caracterului, a proporțiilor sau a consecințelor foametei din anii 1946–1947, în scopul alterării percepției publice asupra responsabilității regimului totalitar.

justificarea publică - reprezintă prezentarea, în mod public, a politicilor și măsurilor adoptate de regimul totalitar sovietic care au condus la foamete drept necesare, legitime sau inevitabile, cu intenția de a legitima acțiunile regimului sau de a relativiza gravitatea faptelor.

prezentarea denaturată/distorsionarea deliberată a adevărului istoric – reprezintă utilizarea selectivă, manipularea sau falsificarea probelor istorice, în mod public, cu intenția de a crea o percepție falsă asupra cauzelor, caracterului sau consecințelor foametei provocate din anii 1946–1947.

Articolul 3. Recunoașterea foametei provocate din anii 1946–1947

Foametea provocată din anii 1946–1947 pe teritoriul actualei Republici Moldova este recunoscută drept crimă împotriva umanității, comisă de regimul totalitar sovietic împotriva populației autohtone pe criterii sociale și politice.

Articolul 4. Condamnarea Foametei provocate din anii 1946-1947.

(1) Republica Moldova condamnă regimul totalitar sovietic pentru provocarea deliberată a foametei din anii 1946–1947 pe teritoriul actualei Republici Moldova, recunoscând-o drept crimă împotriva umanității, săvârșită prin politici sistematice de confiscare a recoltelor, impunere a cotelor imposibile de predare și restricționare forțată a libertății de mișcare a populației civile.

(2) Republica Moldova condamnă negarea publică, justificarea, minimalizarea sau prezentarea denaturată a foametei provocate din anii 1946–1947 pe teritoriul actualei Republici Moldova, ca practici care aduc atingere memoriei victimelor și demnității umane.

(3) Manifestările prevăzute la alin. (2) sunt incompatibile cu valorile constituționale ale Republicii Moldova, cu principiile statului de drept și cu angajamentele internaționale ale statului în domeniul drepturilor omului și al memoriei istorice. Asemenea manifestări urmează a fi sancționate conform legislației naționale.

(4) Prezenta lege nu aduce atingere libertății de exprimare, libertății cercetării științifice și libertății dezbaterii academice, exercitate cu bună-credință și în conformitate cu standardele profesionale și etice.

Articolul 5. Obligațiile autorităților administrației publice centrale și locale

(1) Autoritățile administrației publice centrale și locale, în limita competențelor lor, au următoarele obligații:

a) să participe la elaborarea și implementarea politicilor statului în domeniul păstrării și promovării memoriei victimelor foametei provocate din anii 1946–1947;

b) să contribuie la cercetarea multidisciplinară a acestui fenomen și consolidarea conștiinței istorice a societății, la informarea corectă a populației și a comunității internaționale cu privire la foametea provocată din anii 1946–1947;

c) să asigure studierea acestei tragedii în instituțiile de învățământ, în conformitate cu programele educaționale aprobate;

d) să întreprindă măsuri pentru comemorarea victimelor foametei provocate, inclusiv prin edificarea de muzee, monumente, memoriale și instalarea de plăci comemorative;

e) să asigure accesul liber al cercetătorilor, instituțiilor academice, organizațiilor societății civile și al cetățenilor interesați la documentele de arhivă și alte materiale relevante privind foametea provocată din anii 1946–1947, inclusiv la certificatele care confirmă decesul și motivul acestuia a persoanelor în această perioadă și alte acte de stare civilă.

(2) Asupra informațiilor ce se referă la foametea provocată și consecințele ei nu se aplică prevederile legislației privind protecția datelor cu caracter personal, acestea fiind considerate informații de interes public major, cu valoare istorică, științifică și memorială.

(3) Este interzisă crearea de obstacole administrative, procedurale sau de altă natură care ar putea împiedica, întârzia sau limita activitatea de cercetare, documentare, publicare ori diseminare a informațiilor prevăzute la prezentul articol.

Articolul 6. Politici de stat în domeniul memoriei Foametei provocate

(1) Statul asigură condițiile necesare pentru cercetarea științifică și pentru realizarea activităților de comemorare și muzeificare a foametei din anii 1946-1947.

(2) Autoritatea publică responsabilă de politicile memoriei istorice coordonează și sprijină inițiativele publice și civice dedicate comemorării foametei provocate din anii 1946–1947 și emite recomandări metodologice în acest domeniu.

Articolul 7. Dispoziții finale

(1) Prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova;

(2) Guvernul, în termen de 6 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi:

a) va aduce legislația subsecventă în concordanță cu prevederile acesteia;

b) va aproba Programul național de comemorare a victimelor foametei provocate din anii 1946–1947;

c) va asigura măsuri pentru conservarea și valorificarea patrimoniului documentar și memorial aferent acestei tragedii.

d) Agenția Servicii Publice va transmite documentele stării civile în custodia Agenției Naționale a Arhivelor cu referire la perioada anilor 1946-1947.

e) Arhivele raionale și alte tipuri de arhive care dețin informații cu privire la evenimentele din anii 1946-1947 sunt obligate să transmită Agenției Naționale a Arhivelor dosarele care țin de perioada 1946-1947.

Articolul 8. Modificarea unor acte normative

I. – La articolul 1 din Legea nr.1225/1992 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr.241–246, art.746), cu modificările ulterioare, alineatul unic devine alineatul (1) și se completează cu alineatul (2) cu următorul cuprins:

„(2) Negarea publică a represiunilor din motive politice, naționale, religioase sau sociale sub formă deportărilor organizate de regimul totalitar sovietic pe teritoriul actualei Republici Moldova în anii 1941-1949, prin contestarea explicită, în mod public, contrar faptelor istorice documentate și recunoscute oficial de stat, este incompatibilă cu valorile constituționale ale Republicii Moldova, cu principiile statului de drept și urmează a fi sancționate conform legislației naționale.”

II. - Codul penal al Republicii Moldova nr. 985/2002 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr.72–74, art.195), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 176¹, denumirea se completează în final cu următoarele cuvinte „, a deportărilor sau a foametei”.

2. La alineatul (2) al articolului 176¹, cuvintele „ori a efectelor acestuia” se substituie cu cuvintele „, a deportărilor sau a foametei, precum și a efectelor acestora”.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

NOTA DE FUNDAMENTARE
la proiectul de lege privind comemorarea victimelor foametei
provocate în anii 1946-1947 de către regimul totalitar
sovietic pe teritoriul actualei Republici Moldova

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ

Proiectul de lege a fost elaborat și înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către deputații semnatari, având ca reper proiectul elaborat de Asociația Foștilor Deportați și Deținuți Politici din Republica Moldova, Consiliul Memoriei în comun cu Ministerul Culturii.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ

2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ

Temeiul legal pentru elaborarea proiectului rezidă în dispozițiile art. 73 din Constituția Republicii Moldova și ale art. 47 din Regulamentul Parlamentului. Totodată, proiectul derivă din necesitatea protejării demnității umane și a alinierii legislației penale la standardele europene privind condamnarea crimelor comise de regimurile totalitare.

De asemenea, proiectul de lege este în concordanță cu Strategia națională pentru cultură și patrimoniu pentru anii 2025-2035, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 623/2025, unde obiectivul general nr. 2 stabilește că promovarea patrimoniului cultural și a culturii memoriei prin intermediul programelor educaționale și campanii de sensibilizare, destinate cultivării respectului față de valorile istorice, tradiții și moștenirea culturală, ca fundamente ale identității naționale reprezintă o direcție prioritară de intervenție.

2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative

Anii 2026-2027 reprezintă aniversarea a 80 de ani de la foametea provocată din anii 1946–1947 produsă pe teritoriul actualei Republici Moldova, un eveniment istoric cu impact major umanitar, demografic și social, confirmat de cercetările istorice, demografice și arhivistice, precum și de documentele administrative ale perioadei respective. Consecințele acestei tragedii continuă să afecteze memoria colectivă și patrimoniul documentar național, fiind recunoscute în mediul științific și în discursul public drept parte a politicilor represive promovate de regimul totalitar sovietic.

În anii 1944-1946 impozitarea exagerată, aplicată în condițiile economice precare de după război, a generat înfometarea populației din RSS Moldovenească. Din cauza subnutriției cronice, un număr mare de oameni fie au decedat, fie s-au îmbolnăvit de distrofie alimentară.

Odată cu reintroducerea administrației sovietice în Basarabia s-au conturat principalele cauze ale foametei care pot fi grupate în două categorii:

1) Acțiunile represive ale autorităților – fiscalitatea excesivă în condițiile recoltei mici, rechiziții forțate, sancțiuni penale pentru neachitarea impozitelor și,

2) Inacțiunile deliberate ale statului – lipsa unor măsuri eficiente de sprijin pentru populația afectată de malnutriție.

Istoricul Anatol Țăranu, în baza datelor statistice, menționează că recolta globală de cereale în 1946 a fost de 365 mii tone, dintre care statul a pretins 265 mii tone în timp ce populația – în număr de 2,183 ml de locuitori – avea nevoie de circa 410 mii tone pentru consumul minim. În asemenea condiții, autoritățile, în loc să acorde ajutor cetățenilor (recolta nu satisfăcea cel puțin necesitățile) au forțat oamenii să livreze produse alimentare peste capacitatea economică a acestora, provocând o adevărată catastrofă umanitară. În august 1946, planul de rechiziții a fost redus la 72.727 de tone, însă nici această cantitate nu putea fi livrată fără riscuri grave pentru viața oamenilor.

Prin această politică represivă, constrângerea fiscală și teroarea administrativă au provocat îmbolnăvirea în masă, distrofia alimentară și moartea a zeci de mii de oameni în RSS Moldovenească.

Față de Ucraina și statele baltice, în Republica Moldova, foametea provocată are o recunoaștere fragmentară, fără o lege-cadru care să stabilească în mod expres statutul juridic și memorial al acestui fenomen, precum și calificarea acestuia în raport cu categoriile crimelor internaționale.

De asemenea, legislația existentă nu prevede obligațiile autorităților publice privind cercetarea, documentarea, comemorarea și valorificarea patrimoniului aferent.

Normele actuale în domeniul condamnării regimurilor totalitare și al comemorării victimelor represiunilor politice au caracter general și nu tratează distinct foametea provocată ca fenomen istoric și juridic separat.

Totodată, legislația în vigoare nu conține prevederi exprese privind condamnarea publică a negării, justificării sau minimalizării publice a foametei provocate din anii 1946–1947.

Se constată, de asemenea, absența unor prevederi legale care să reglementeze explicit statutul de interes public major al informațiilor documentare referitoare la foametea provocată din anii 1946–1947, inclusiv în raport cu regimul datelor cu caracter personal și cu procedurile administrative de acces la arhive, fapt ce poate conduce la practici administrative neuniforme și la restricționarea nejustificată a activităților de cercetare științifică și documentare.

În acest context, intervenția legislativă derivă din necesitatea instituirii unui cadru normativ coerent și previzibil privind recunoașterea, calificarea, cercetarea și comemorarea foametei provocate din anii 1946–1947, pentru consolidarea politicilor de memorie istorică și pentru eliminarea lacunelor normative existente.

În același context, dar în partea laturii penale a proiectului este de menționat că în prezent, art. 176¹ din Codul penal incriminează exclusiv negarea sau contestarea în public a Holocaustului ori a efectelor acestuia. Cu toate acestea, cadrul normativ actual prezintă o lacună morală și juridică majoră: el nu oferă aceeași protecție memoriei sutelor de mii de victime ale regimului totalitar comunist de pe teritoriul țării. Lipsa sancțiunilor exprese pentru negarea, minimalizarea sau justificarea publică a celor trei valuri de deportări în masă și a foametei provocate în mod intenționat permite propagarea discursului revizionist și de ură, lezând grav demnitatea supraviețuitorilor și a urmașilor acestora.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul de lege instituie un cadru normativ special privind recunoașterea și calificarea juridico-memorială a foametei provocate din anii 1946–1947 pe teritoriul actualei Republici Moldova, precum și stabilirea obligațiilor autorităților publice în domeniul cercetării, educației și comemorării acestui eveniment.

Proiectul prevede:

- recunoașterea expresă a foametei provocate din anii 1946–1947 drept crimă împotriva umanității, comisă de regimul totalitar sovietic;
- condamnarea negării, justificării sau minimalizării publice a acestei tragedii, cu trimitere la sancționarea conform legislației penale;
- stabilirea obligațiilor autorităților publice centrale și locale privind politicile de memorie, cercetarea, educația și comemorarea victimelor;
- asigurarea accesului prioritar la documentele și informațiile relevante din arhive;
- instituirea responsabilităților Guvernului de a adopta măsuri de implementare, inclusiv programe de comemorare și dezvoltarea infrastructurii memoriale.

Elementele noi constau în reglementarea prin lege specială a statutului juridic și memorial al foametei provocate din anii 1946–1947, introducerea obligațiilor legale explicite pentru autorități și stabilirea unui regim normativ clar privind protejarea memoriei victimelor și accesul la documentare.

În partea ce ține de modificarea Codului penal, elementul de noutate constă în introducerea explicită a termenilor „a deportărilor sau a foametei” atât în denumirea marginală, cât și în corpul alin. (2) al art. 176¹ din Codul penal. Prin această completare punctuală, faptele de negare, contestare, aprobare sau justificare în public a acestor atrocități naționale devin pasibile de răspundere penală, fiind pedepsite cu închisoare de la 6 luni la 5 ani.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

În procesul elaborării proiectului au fost analizate mai multe opțiuni alternative de reglementare.

Opțiunea menținerii cadrului normativ existent, fără intervenție legislativă distinctă, nu a fost reținută, deoarece reglementările actuale au caracter general și fragmentar și nu asigură recunoașterea juridică expresă a foametei provocate din anii 1946–1947, nici stabilirea obligațiilor clare ale autorităților publice în domeniul cercetării, comemorării și politicilor de memorie.

Opțiunea reglementării prin hotărâre de Guvern sau acte normative subordonate legii nu a fost acceptată, întrucât obiectul reglementării vizează calificări juridico-memoriale, principii de politică publică și garanții de drepturi, care necesită consacrare la nivel de lege și nu pot fi stabilite adecvat prin acte subordonate.

Opțiunea integrării prevederilor într-un act normativ general, la caz Legea nr.1225/1992 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice (de asemenea completată prin prezentul proiect, nu a fost reținută, deoarece ar menține caracterul

generic al reglementării și nu ar oferi un cadru normativ clar și aplicabil specific foametei provocate din anii 1946–1947.

Referitor la modificarea Codului penal, s-a analizat opțiunea introducerii unui articol complet nou (art. 176²), însă aceasta ar fi încărcat structura Codului. Modificarea prin adăugare directă (completare) în textul existent al art. 176¹ reprezintă cea mai curată soluție de tehnică legislativă, unificând sub aceeași umbrelă juridică interzicerea negării crimelor împotriva umanității, indiferent de sorgința lor ideologică (nazistă sau comunistă).

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Implementarea proiectului de lege are impact asupra sectorului public prin stabilirea unor atribuții explicite pentru autoritățile administrației publice centrale și locale în domeniul politicilor de memorie istorică, cercetării, educației și comemorării foametei provocate din anii 1946–1947.

Impactul constă în:

- consolidarea competențelor instituțiilor responsabile de politici ale memoriei, educație, cultură și arhive, prin includerea expresă a obligațiilor de cercetare, documentare și informare publică;
- necesitatea coordonării interinstituționale între autoritățile din domeniile culturii, educației, arhivelor și administrației publice locale;
- ajustarea procedurilor administrative privind accesul la documente de arhivă și informații cu valoare istorică;
- elaborarea și implementarea unor programe și măsuri de comemorare la nivel național și local.

De asemenea, proiectul va responsabiliza discursul demnitarilor, funcționarilor publici și al persoanelor care se exprimă în spațiul public, prevenind utilizarea traumelor istorice naționale în scopuri de manipulare politică sau dezinformare.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Proiectul nu instituie structuri administrative noi și nici nu prevede acordarea de daune victimelor foametei provocate din anii 1946-1947. Implementarea prevederilor prezentei legi nu necesită surse financiare suplimentare, atribuțiile prevăzute urmând a fi realizate în baza competențelor existente ale autorităților publice, cu eventuală redistribuire de sarcini și resurse în limitele bugetelor aprobate. Impactul administrativ este unul moderat și gestionabil în cadrul capacităților instituționale curente.

Referitor la răspunderea penală, este de specificat că implementarea proiectului de asemenea nu implică cheltuieli financiare suplimentare din bugetul de stat, aplicarea normei urmând să fie realizată de organele de urmărire penală și instanțele judecătorești în limita competențelor și resurselor deja existente.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Nu există un impact economic direct asupra sectorului privat, cu excepția sporirii responsabilității furnizorilor de servicii media și platforme online în monitorizarea și moderarea discursului public de ură sau negare a crimelor istorice.

4.4. Impactul social

Proiectul de lege are un impact social pozitiv, prin consolidarea politicilor de memorie istorică, recunoașterea oficială a suferinței victimelor foametei provocate din anii 1946–1947 și promovarea responsabilității publice, bazate pe adevărul istoric.

Impactul social constă în:

- recunoașterea și valorizarea memoriei victimelor și a supraviețuitorilor, cu efect reparator moral și simbolic;
- consolidarea conștiinței istorice și a educației civice prin includerea subiectului în programele educaționale și activitățile publice de informare;
- sprijinirea cercetării și accesului public la informații istorice relevante;
- reducerea riscului de distorsionare și negare a faptelor istorice grave în spațiul public;
- stimularea inițiativelor comunitare și civice de comemorare și memorializare.

Proiectul nu generează efecte sociale negative directe și nu restrânge drepturi fundamentale.

Proiectul are un impact social profund pozitiv, consolidând coeziunea socială, restabilind echitatea morală față de victimele regimului totalitar și educând tânăra generație în spiritul respectului față de adevărul istoric și demnitatea umană

4.5. Alte impacturi și informații relevante

Proiectul înaintat consolidează parcursul democratic al Republicii Moldova, demonstrând fermitate în asumarea, recunoașterea și condamnarea trecutului totalitar.

5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE

5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională

Prezentul proiect de lege nu vizează transpunerea unor acte ale Uniunii Europene.

5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE

În contextul proiectului de lege, nu sunt vizate modificări directe ale legislației interne pentru transpunerea actelor juridice ale Uniunii Europene.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

Întru respectarea prevederilor Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative și ale Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, proiectul de act normativ va fi publicat pe pagina web oficială a Parlamentului (www.parlament.md) și propus pentru consultări publice.

7. Concluziile expertizelor

Potrivit art. 48 din Regulamentul Parlamentului și art. 36–37 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, proiectul va fi remis Guvernului pentru avizare și Centrului National Anticorupție pentru efectuarea expertizei anticorupție

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Prezentul proiect se încorporează în cadrul normativ al Republicii Moldova și nu necesită modificarea altor acte normative conexe, integrându-se organic în sistemul existent.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Implementarea prevederilor proiectului de lege se va realiza prin măsuri normative, instituționale și organizatorice, în limitele competențelor autorităților publice centrale și locale, fără instituirea obligatorie a unor structuri administrative noi.

În vederea aplicării eficiente a legii, vor fi necesare următoarele măsuri:

- aducerea actelor normative subsecvente în concordanță cu prevederile legii;
- coordonarea interinstituțională între autoritățile din domeniile culturii, educației, cercetării și arhivelor;
- elaborarea sau actualizarea programelor educaționale și a ghidurilor metodologice privind studierea foametei provocate din anii 1946–1947;
- dezvoltarea și susținerea programelor și acțiunilor de comemorare și memorializare la nivel național și local;
- facilitarea accesului la documentele de arhivă și la informațiile relevante pentru cercetare, în condițiile legii;
- emiterea, după caz, a recomandărilor metodologice de către autoritatea publică responsabilă de politicile memoriei istorice.

Implementarea unor prevederi ale proiectului de lege sunt în curs de realizare în baza Hotărârii Guvernului nr. 395/2025 privind aprobarea Planului de acțiuni pentru anii 2025–2028 privind promovarea culturii memoriei victimelor represiunilor politice comise de către regimul totalitar comunist pe teritoriul Republicii Moldova în perioada 1917–1989, care conține deja măsuri relevante în domeniul cercetării, educației și comemorării victimelor foametei provocate din anii 1946–1947. Proiectul de lege vine să asigure un cadru normativ mai clar și coerent pentru realizarea acestor acțiuni și creează premise juridice suplimentare pentru extinderea și facilitarea accesului la date și documente de importanță majoră pentru activitatea de cercetare științifică și documentare istorică.

În partea ce ține de incriminarea faptelor de negare a deportărilor și foamei, de asemenea nu sunt necesare măsuri instituționale sau administrative deosebite; organele procuraturii și instanțele judecătorești vor aplica norma completată în conformitate cu procedurile generale din Codul de procedură penală

Zor *Grasie*
Carb *Lilien*
Vergil *Parlamenta*

Deputați în Parlament: